

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMARA

Kiadja a **SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT** Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. nép-
oktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknel:

egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... • 16.— nyolcad oldal • 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A felnőttek oktatása.

Szándékosan használjuk a *felnőttek oktatása* címet, mert ez fejezi ki annak az oktatásnak a lényegét, amit az újabb kor az iskolán kívüli oktatás és az államhatalom az ő törvénytervezetében *szabadtanítás* néven nevez meg. Igen, felnőttek oktatásáról beszélünk, a mely aprio szabad legyen és a rendszeres iskolai oktatástól abban különbözzék, hogy az élet igazi iskolája, melynél fogva az oktatás a változó viszonyokhoz simul részleteiben, de az oktatás egésze a hit- és erkölcs, a nemzeti eszme jótékony melegtől van megtermékenyítve. Az emberi haladás nem dobhatja el magától azt az alapot, amelyen az emberi civilizáció fölépült. Az a nagy érdekharca, mely a nemzeti társadalmak nemzeti életét méltelyező úgynevezett emberi igazságok hangoztatásával, s ez által az emberi szenvedélyek fölkorbaesolásával törekszik az emberi megnyugvást létrehozni, nem a haladásért, az emberi jogok tiszteletéért, az emberi méltóság emeléseért küzd, hanem egyes emberek egyéni harca az a tömegeknek, a szenvedélytől elvakított tömegeknek kihasználására. Nem tekinti ez az érdekharca a multat, merész kezekkel rombolja le a nemzeti ideálokat. öntudatos tervszerűséggel tépi ki az emberi szivekből az igaz hit virágait. Teljesen új talajt ugarol föl a lelkekben, hogy azokba egy új morál tanait hintse el. Így érthető az az ádáz harc a szabadtanítás hangzatos jelszava alatt az Egyház tanítói tekintélye ellen. Ez a kiinduló pontja az úgynevezett szabadgondolkozók azon kedves tételének is, hogy ki a kereszttel az iskolából stb.

Igen, mert feszélyezi őket a vallás ereje, a tiszta hit és erkölcs hatalma, az igazi emberi kultura ezen szinte ledönthetetlen erősségei — a nemzeti társadalmat romboló munkájukban. Üdvözljük Apponyi Albert grótot, hogy törvényjavaslatával az állami tekintély érdekeit

megvédelmezni siet; a felnőttek oktatásának kérdésében és ha ez a törvényjavaslat, amelynek alap gondolatát csak a tárgyalására összehívott ankét eszmeeseréiből közvetve ítélni lehet meg, nem korlátozza az Egyház és annak szellemében működő egyesületi tevékenységet, szóval nem államosítja el teljesen a felnőttek oktatását, mielőtt még az úgynevezett szabadtanítás rendszere szabadon kifejlődhetett volna, akkor a törvényjavaslat egy mélyen ítélő, előrelátó kultuszminiszter műve, amely alkotás belelát az idő szükségleteibe és azokat a nemzeti haladás és az emberi tökéletesedés érdekeiben mely előrelátással oldja meg.

A magyar kath. tanítószeg öntudatosan és folytonosan foglalkozik a felnőttek oktatásának fontos kérdéseivel. Azidei kath. tanítói nagygyűlés tárgyalásai is ezt a kérdést boncolgatták különböző szempontokból s ezzel nagyban hozzájárultak a kérdés megoldásához. A vidéki tanítóegyesületek, körök és tanítótestületek meg programmszerűen is készülnek arra, hogy a téli esteken a felnőtt keresztény magyarságot az egyház dicsőségére és a haza javára oktassák, neveljék.

A katolikus népszövetség már megindította a mozgalmat az analfabeták tanítására és a magyar kath. tanítószegot nem találja készületlenül ez a mozgalom sem, mert az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács már föl hívta erre érdeklődésüket, már fölébresztette bennük a lelkesedést a nép, a felnőtt magyar nép oktatására.

Ember Károly.

A katolikus nagygyűlés közművelődési osztálya.

A katolikus nagygyűlés mélyen szántó munkájában igen szép szerepe jutott a közoktatásnak és a közművelődésnek. Felette sajnáljuk, hogy az értékes előadásokkal nem ismertethet-

jük meg olvasóinkat teljes egészükben s lapunk szük kereteinél fogva csak röviden foglaljuk össze a közmívelődési szakosztály munkásságát, melynek elnökei voltak: dr. Kiss János prelátnak, egyetemi tanár és dr. Concha Győző udvari tanácsos, egyetemi tanár.

I. Koródy Miklós pécsi tanítóképzési tanár «Az 1875. évi Rendtartási szabályok revíziójának szükségességéről katolikus tanintézetek fejlesztésére és védelmére» címen tartott előadást, melyből a következőket emeljük ki: Először is az Országos Kath. Tanügyi Tanács vezetőinek adózik elismeréssel azért, hogy a kérdést folyton napirenden tartják, mert szerinte is a Tanács öntudatos és tervszerű vezetésével irányított kath. tanítói mozgalmak súlya eredményezte a fizetésrendezés gyors megoldását (III. kath. tanítói kongresszus, a múlt évi pécsi kath. tanítói nagygyűlés), az idei gyűlésünk meg a tanítói nyugdíj rendezését szorgalmazta tekintélyes tárgyalásaival és most meg a kath. nagygyűlést kéri segítségül, hogy a kath. iskolák fejlődését és megvédését a változott viszonyoknak megfelelően átdolgozott Rendtartási szabályok megjelenítésével biztosítsa. A tartalmas és a kérdést teljesen kimerítő előadás nem csak kritikáját adja az eddigi tervezeteknek, hanem a revízió lényegére is utal. Így:

1. Mondatnék ki, hogy iskolaszéki tag csak olyan hitközségi tag lehet, aki az elemi népiskola 6. osztályát sikerrel elvégezte, vagy ha az iparos tanoneiskola vagy gazdasági ismétlőiskola három osztályát sikerrel végezte.

2. Mondatnék ki, hogy oly községekben, ahol legalább három rendes tanító van, ezek közül egyik igazgató-tanító címet kap. A plébánost az iskolaigazgatói teendőkhöz állandóan helyettesíti s e munkáért azon kettőszáz korona személyi pótlékot, mely az 1907. XXVII. t.-e.-ben meg van jelölve, igazgatódíj címén megkapja. E tekintetben a nagyméltóságú püspöki kar közbenjárása a nagyméltóságú miniszter úrnál sikerrel járhatna annyival inkább, mert már hasonló eset fordult elő. Horváth Antal hólaki tanító, a nyitrai egyházmegyében csak imént részesült e kitüntetésben. Ezen intézkedés lényegesen közelebb hozná a katolikus tanítók erkölcsi és anyagi helyzetét az állami tanítókéhez s az előléptetés egy nemét biztósítaná. Ezen intézkedés az alább előkerülő tanítói pragmatikában foglalna helyet, de a plébánosnak, mint iskolaigazgatónak teendőit is tehát a rendszabályok e része módosítaná.

Az ujonnan elképzelt rendszabályok váza szerint ez volna:

I. Iskolai hatóságok. 1. Fegyelmi hatóság. a) Iskolaszék. b) Püspök, az iskolai főtanácsal. c) Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter. 2. Adminisztratív hatóságok. a) Iskolaszék. b) Kerületi esperes-tanfelügyelő. c) Egyházmegyei főtanfelügyelő s ennek hivatala. d) Püspök, az iskolai főtanácsal.

II. Fegyelmi szabályzat.

III. Tanítói szolgálati pragmatika. 1. Tanítótestület. 2. Főtanító. 3. Tanító. a) Jogai. b) Kötelmei. c) Szabadságolási és helyettesítési viszonyai.

IV. Az iskolák. 1. Ovók, gyermekmenhelyek. 2. Elemi-, nép- és ált. ismétlő iskolák. 3. Gazdasági ismétlő és tanoneiskolák. 4. Ifjúsági egyesületek és iskolai könyvtárak. 5. Szabad iskolák, felnőttek oktatása, népkönyvtárak. 6. Polgári és felső népiskolák. a) polgári iskolai tanítók, tanítónők szolgálati pragmatikája. 7. Tanító- és tanítónőképző. a) Képzési tanári testületek és annak szolgálati pragmatikája. b) Igazgató. c) Tanárok. 1. Jogai. 2. Kötelmei. 3. Szabadságolási viszonyai. 4. Fegyelmi szabályzat. 8. Polgári iskolai tanítóképzők.

V. Az összes iskolák tanterve.

VI. Szabályrendelet az iskolaszékek számára ahol: a) A hitközség viseli az iskolaterheket. b) A politikai község viseli az iskolaterheket. c) Ahol birtokosok, magánosok viselik az iskolaterheket.

VII. Egyesületi és országos szervezet. 1. Katolikus közoktatásügyi tanács. 2. Országos bizottság. 3. Tankönyvbíráló bizottság. 4. Egyetemes gyűlések rendezésének és ügyrendjének szabályzata. 5. Egyházmegyei tanítóegyesületek. 6. Esperesi tanítókörök.

VIII. Mindazon törvények és kormányrendeletek gyűjteménye, melyek iskoláinkat érintik.

Ez volna azon vázlat, amely kimerítené az egész katolikus népoktatás területét. Ebbe a vázlatba felveendők volnának mindazon elvi megállapodások, amelyek az 1875. évi rendszabályokban, avagy egyházhatósági rendeletekben jutottak kifejezésre s az idő jónak, életképeseknek bizonyította.

Határozati javaslatát a következő pontokba foglalja össze:

1. Az 1908. évben Budapesten szeptember 13—15-én tartott katolikus nagygyűlés az életben levő iskolai püspöki rendszabályok revízióját és kibővítését a katolikus népoktatásügy biztonsága és fejlődés érdekében sürgős szükségnek tekinti s legfőleggy egy évi határidőn belül a munkálat elvégzését feltétlenül kívánatosnak tartja.

2. A nagygyűlés felkéri az országos katolikus közoktatásügyi tanácsot, hogy a rendszabályok egyes részeinek megfelelő szakemberekkel e munkálatot legkésőbb egy éven belül végeztesse el s maga a tanács is az egyeztető munkálatot olyképen vigye keresztül, hogy a tervezet a magas püspöki kar elé legyen terjeszthető.

3. A nagygyűlés hódolattal kéri a magas püspöki kart, hogy eme rendszabályokat mielőbb jóváhagyni s azokhoz a miniszteri hozzájárulást is kegyesen kieszközölni méltóztassék.

Koródy Miklós előadásához Keményfy K. Dániel szentszéki tanácsos s esztergomi plébános

szólott. Egyet kíván még Koródy javaslatához kiegészítésül toldani, az egyházmegyei iskolatanácsnak olyképen való beállítását, amint azt szólónak indítványára az 1906-iki katolikus tanügyi kongresszus elfogadta. Megmaradna tudniülk mint legfőbb iskolai szerv, fórum az egyházmegyei szentszék s ezalatt lenne a egyes, egyháziakból s világiakból (tanfériak) álló egyházmegyei iskolatanács, mely az egyházmegye tanügyének szervező, véleményező közege lenne.

Megjegyezzük, hogy előadó kívánságainak teljesen megfelelő javaslatot készített és terjesztett fel az orsz. kath. Tanügyi Tanács a nagyméltóságú püspöki karhoz jóváhagyás végett. Ezt a javaslatot *Zundl* Péter prépostkanonok, főtanfelügyelő elnöke alatt egy szűkebb bizottság már a beérkezett kritikai véleményeknek megfelelően is átdolgozta. A tanácsnak ezen újból átdolgozott és felterjesztett javaslata várja most a nagymélt. püspöki kar jóváhagyását és az új Rendtartási szabályzat életbeléptetésének elrendelését.

II. A második tétel a **gazdasági ismétlőiskolákról szóló törvényjavaslat kritikájá volt a kath. iskolák szempontjából**. Erről a tételről a kath. tanítóegyesületektől beérkezett szakvélemények feldolgozásával *Rovó* Lajos, egri kath. tanító a «Népiskolai Tanügy» érdekes szerkesztője értekezett nagy figyelem között. Előadó gondosan és lelkiismeretesen dolgozta föl a különböző szakvéleményeket és a gyakorlott pedagógus érzékével vonta le konkluzióit. Ezúttal csak ezeket ismertetjük.

1. A gazdasági oktatás alapjait az elemi iskola V. és VI. osztályában kell lerakni. 2. Az ezekben és az ismétlő osztályokban folytatott gazdasági tanításhoz a tanítók részére módszeres vezérkönyvekről, a tanulók részére pedig gazdasági irányú olvasókönyvekről kell gondoskodni. 3. Az elemi tanítók számára az eddigieknél hosszabb és — a mi fő — terszerűbb kurzusokat kell rendezni. 4. Történjek intézkedés az iránt, hogy a gazdasági oktatás az egyes vidékek sajátos gazdasági viszonyaihoz alkalmazkodjék. 5. Az ismétlő iskola — ha mindjárt gazdasági szakirányú is — legyen szerves kapcsolatban az elemi évfolyamokkal. 6. A gazdasági ismétlő iskola növendékeinek pontos beiskolázását és az iskolába való följarását mozdítsák elő egyrészt az eljárásságok idevágó kötelességének szigorú ellenőrzésével, másrészt olyan intézkedéssel, a mely a szülőket serdülő gyermekeik munkaerejének iskolai célokra történő felhasználásáért kárpótolná. 7. Kötelezzék a községeket, hogy egyes oly foglalkozásokat, a melyek a gyermekeket most az iskolától elvonják, pl. libaórzést stb., közköltsegen fogadott egyénnel végeztessenek. 8. Lássák el az elemi és ismétlő iskolákat kellő gazdasági területtel és felszereléssel. 9. Gondoskodjanak a gazdasági oktatás részére meg-

felelő szakfelügyeletről. 10. A gazdasági ismétlő iskolai kurzus szállíttassék le két évre. 11. Tanítsunk a gazdasági ismétlő iskolában valamilyen háziipart is. 12. Gondoskodni kell a felnőttek oktatása keretében is a gazdasági ismeretek kiegészítéséről. Végül 13. Az elemi tanítónak a gazdasági oktatás mellett jövedelmező mellékfoglalkozásra ideje nem maradván, részesítsék az ismétlő iskolai tanításért az eddiginél nagyobb tiszteletdíjban.

Ezután az Apponyi gróf miniszter által beterjesztett javaslatot tárgyalja részletesen és meggyőzően. Javaslatai:

Mondja ki a Szakosztály, hogy

1. a valláserkölesi és pedagógiai okokból a gazdasági ismétlő iskolákat ott, a hol az elemi iskola hitvallásos jellegű, evvel azonos jelleggel kell szervezni és az illetékes egyházi főhatóságok alá kell rendelni; 2. a polgári községek jogot nyerjenek arra, hogy a költségükön, vagy államsegéllyel fölállítandó gazdasági ismétlő iskolákat esetleg egyházi jelleggel ruházhassák föl; 3. a valláserkölesi nevelés érdekében szükségesnek tartja a lelkésznek és vallástanítónak kellő fegyelmi jogkörrel való fölruházását; 4. a községi és állami gazdasági ismétlő iskolához csak olyan tanító neveztessek ki, a kinek vallása az iskola növendékei többségének vallásával azonos; 5. kívánatosnak tartja, hogy az önálló gazdasági ismétlő iskolák fölállítására lassú menetben és a nép anyagi túlterhelése nélkül haladjon előre; 6. gondoskodjék a kormány és a törvényhozás olyan módozatról, a mely mellett a gazdasági ismétlő iskola tanulói némi munkaváltságban részesülhetnének; 7. intézkedjék a törvény az iránt, hogy a községi eljárásságok az iskolamulasztások ügyét szigorú pontossággal kezeljék; 8. a gazdasági ismétlő iskolák ügye kizáróan a kultuszárca keretébe utaltassék; végül pedig 9. mondja ki a szakosztály, hogy az előbbi 13 pontban felsorolt tanítókerületi vélemények közül azokat, a melyeket határozati javaslatom eddig előterjesztett pontjai föl nem öleltek, teljes egészükben magáévá teszi.

A hallgatóság tetszéssel kísérte a felolvasást s a határozati javaslatot elfogadta.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívás. A báctiszavidéki róm. kath. tanítóegylet 1908. évi október hó 28-án Martonoson tartja évi rendes közgyűlését, melyre t. címet tisztelettel meghívjuk. A tárgysorozat főbb pontjai: Félitz óraker Veni sancte. Elnöki megnyitó: Tartja *Márton* Máttyás egyleti elnök. Az orsz. tanítói nyugdíjtörvény revíziója. Értekező: *Fárbás* József óbecsei tanító. Indítványok: Minden indítvány három nappal a közgyűlés előtti rövid indoklás kíséretében az elnökséghez írásban nyújtandó be. Kelt Adán, 1908. évi október hó 1-én tartott választmányi ülésből. *Márton* János egyleti elnök, *Losonczy* Antal egyleti jegyző.

Tanítógyűlés. A Leva-vidéki róm. kath. Népművelők egyesülete Garamszentbenedeken tartotta évi rendes közgyűlését. A közgyűlést megelőzőleg reggel 9 órakor ünnepélyes szentmise volt, melyet *Báthy László*, lévai prepost-plébános pontifikált fényes segédlettel. *Báthy László* magas szárnyalású elnöki megnyitó beszédében megkapóan vázolta korunk szellemi küzdelmeit, melyeket a tömegek várnak egymással: ez már nem pusztán politikai, hanem társadalmi kérdés. Hangsúlyozta a papok és tanítók teendőit e harcokban, mely ne csupán a passzív védekezésből álljon. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után *Garszenits Vilmos*, esztergomi tanítóképző-intézeti igazgató tartott tudományos színvonalon álló értekezést, a kath. pedagógiának a modern törekvésekhez való viszonyáról. A XX-ik században ugyanaz a munka vár a nép nevelőire, mint 2000 évvel ezelőtt, amikor a kath. egyház biztos kézzel vezette a népet az erkölcs felé. A modern pedagógia előtt nem lebeg más, mint az anyagi javak és érdekek istápolása. Sajnos, hogy az állami iskolákból kiszorítják a vallásos nevelést s ott az oktatás csupán az ismeretek pusztá kizsárolására szorul. E valóban tartalmas felolvasásért, melyet a tanítószeg mindvégig feszült figyelemmel kísért, a közgyűlés jegyzőkönyvében fejezte ki elismerő és hálás köszönetét. Utána *Szabó József* állami tanítóképző-intézeti tanár nagy érdeklődés mellett mutatta be a magyar nyelv tanítását a tótajkú népisiskolában. E célra több oly tótajkú gyermek volt berendelve, kik még nem részesültek oktatásban. Az előadó cselekvő érzékeltetés útján ismertette meg a tárgy nevét; jelbeszéd után következett a szó, majd a párbeszéd. A tanító azonban csak ott végezhet hálás munkát és érhet el kedvező eredményt, ahol maguk a szülők is megvannak győződve a nagyon nyelvhasznárol: ennek megértesítésére nézve magyar sokat tehet a papság és a jegyzői kar. A szép előadásért nagy köszönettel adózott nemcsak a hallgatóság, de bizonyosan a gyermek sereg is, főleg a sok cukorért, mert az érzékeltető tanításnak ez képezte fundamentumát. A tanítás után *Schottert Ferenc* alsópéli tanító tartott emlékbeszédet, volt elődjéről, *Bicsák János* kántortanítóról. Az elhunyt tanító oly buzgó terjesztője volt a magyar nyelvnek, hogy ezért 1896-ban 100 korona jutalomban részesült. Az elhunyt tagtárs emlékét jegyzőkönyvében kívánta megörökíteni a közgyűlés. A közgyűlés kimondta, hogy mielőtt az Egyesület a Lévara tervezett és ott fölépítendő «Tanítók Háza» létesítéséhez hozzájárulna, előbb tudni ohajtja: *a)* Mikép lenne ott gondoskodva a tanulók vallásos erkölcsös neveléséről, *b)* mily tér és befolyás biztosítanék ott egyesületünknek az «Otthon» vezetésében és *c)* kimondatnék-e az, hogy oda csupán a tanítók gyermekei vétetnek föl. Ezeknek elbírálásával a központi választmány lett megbízva. A cétényi körnek kikapcsolását egyesületünkben — tekintettel a nagy távolságra — elfogadta a közgyűlés és ezt a fohatóságnál kérelmezni fogja. *Tokody István* lévai kántortanító indítványa a tanítók szabadságolásáról. *Veszelyi István* barsbesenyői kántortanítóé a nyugdíj törvény revízióról és végre *Ghimessy János* lévai tanítóé, — hogy a tanítók legalább a nagy szünidőben kapják meg a vasuti féljegyét — egyhangulag elfogadtattak. A közgyűlés táviratilag üdvözölte *Vaszary Kolos* bíboros hercegprímást és *Apponyi Albert* gróf minisztert.

Tanítógyűlés. A szabadkai esperesi kerület kath. tanítói f. hó 8-án tartották értekezletüket a szabadkai legényegylet nagytermében *Hegedűs Lénárd* bajmoki esperes-plébános elnöke alatt. Vitatott *Gálits Károly* kelebíai tanító adta elő a tankönyvek illusztrálásáról. Értekezése oda konkludált, hogy a tankönyvekből a sok felesleges képet kiküszöböljék s csak néhány foglalt helyet, inkább élenkítés céljából. Az a néhány, mely képet foglal a könyvben, legyen szebb, jobb, művészi kivitelű. Elenk vitát provokált a tétel s végtére mégis elismeréssel fogadták a tétel előadójának fáradozását. Tanítási tétételeket olvastak föl *Magossy Kálmán* «Az égről», *Andruch Ferenc* «A mondatról», *Báttermann József* hitoktató «A malasztól», *Matiskóné* bajmoki tanító «Az osztásról», *Probopszics Mária*

«A közlekedési eszközökről», *Gáspár Dezső* «Az abszolutizmus korszakáról» tartott gyakorlati tanítást. Végül a gazdasági ismétlő iskolákról mond véleményt rövid vita után.

Tanítógyűlés. A zircz b. szombathelyi esp. ker. tanítói köre rendes őszi közgyűlését okt. 1-én tartotta Csesznekben. Tárgy: 9 órakor szentmise. Elnöki megnyitót tartott *Duditsky Adolf* körelnök. A Gondviselés c. alap tagságáról kifejlődött eszmecsere és vita. *Babics Kálmán* egyesületi jegyző felolvasása. A tagok majd teljes számban megjelentek.

Tanítógyűlés. A simontornyai espereskerület tanítói köre ezévi közgyűlését Pincehelyen tartotta *Fülöpp György* esperes-plébános elnöke alatt. A gyűlés pontjai voltak: Szentmise. Neszmélyi *Molnár Paula* tamási tanítónő balatoni utazásáról sikerülten olvasott föl. *Hajás János* «Hazaszeretet fejlesztése az elemi népisiskolában» címmel olvasott fel. *Takács Ferenc* simontornyai kántor beszámol a pécsi slójd, ének és zene-tanfolyamról. Bemutatja az agyagmunkát, melyet ott készített és *Mare János* szemlélteti az egyszerűbb minták készítemi módját. A Szózat éneklésével a gyűlés bezárattott. *Turók János* köri jegyző.

Az egri főegyházmegeyi róm. kath. tanítóegyesület központi bizottsága szeptember hó 28-án ülést tartott *Kutinszky Gyula* prepost-kanonok elnöke mellett. A bizottság elsősorban kimondotta, hogy az egyesület képviselői közgyűlését f. évi október hó 27-ére és 28-ára összehívja és fölszólítja a köröket, hogy képviselőiket — ha ezt eddig nem tették — megválasztani sziveskedjenek. A régebben beérkezett pályamunkákon kívül az elnök kitűzte Rákóczy-tételre újabb pályamunka jött be, amelynek megbírálására *Leskó József*, *Gáspár István* és *Kiszely Imre* központi bizottsági tagokat küldi ki a bizottság. Együttal kimondja, hogy a közgyűlés első napján *Poncsák Jenő* előadást tart a kézimunka tanításáról, régebbi határozat értelmében pedig a bizottság fölkéri *Giesswein Sándor* dr. apát-kanonokot, hogy a közgyűlés második napján a szociális kérdésről előadást tartani sziveskedjék. A bizottság a régebben megválasztott fogadó, elszállásoló és pénztárvizsgáló bizottságokat megerősíti és megbizva *Biró Kálmán* központi bizottsági tagot, hogy *Perger Ignác* nyugdíjas tanítótól, az egyesület volt pénztárosától, a pénztart ideiglenesen átvegye. Végül kimondotta, hogy legközelebbi ülést október hó közepén tartja meg és ezzel az alkalommal a közgyűlés tárgysorozatát fogja megállapítani. *N. Tamógy.*

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908-9. iskolaévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházhatóságilag és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszereket.

Tanítók Évkönyve. A Szent-István-Társulat mindenkor a legnagyobb elismeréssel adózott a néptanítói kar tiszteletreméltó munkásságának. Támogatóit, munkatársait látta bennük a nemzeti és keresztény szellemű népművelés munkájában. Ezt az elismerést és méltánylást azzal is kifejezésre akarja juttatni, hogy mindama tanítóknak és tanítóknak, kik iskoláikban a Szent-István-Társulat tankönyveit használják,

tiszteletpéldányul adja a Tanítók Évkönyvét. Az évkönyv ára mások részére 1 korona. Viszonyosul csak azt kívánjuk, hogy a tanítói kar az évkönyvben foglaltakat azzal a hagyományos lelkesedéssel tegye magávé, mely a kath. magyar tanítónak legszebb erényei közé tartozik s hogy a Szent-István-Társulat törekvéseit és céljait úgy a jelenben, mint a jövőben is előmozdítsa, megvalósításukra közremunkáljon.

A Tanítók Évkönyve és a Népszava. Már hosszabb idő óta hétről-hétre regisztráljuk itt a sajtó elismerő, magasztaló, buzdító nyilatkozatait a Tanítók Évkönyvéről. Az elismerés és méltánylás e szimpompás bokréta-jába ékes és értékes virágot tűzött legújabbán a szociáldemokraták hivatalos lapja is: a Népszava. Természetesen dühöng, mocskolódik és fogait viaszgátja tehetetlen dühében s ezzel akaratlanul is a legfényesebb tanubizonyítást szolgáltatja az évkönyv hazafias és vallás-erkölcsi szelleméről, magas erkölcsi és tudományos színvonaláról. A Népszava szidalma nekünk büszkeség, mert — mint az Irás mondja — gonoszoktól gyaláztatni dicséret. Hálás köszönettel adozunk érte s ime, sietünk is kamatoztatni a mi javunkra. Az időlen férmedvény — mely alá a vitéz elvtárs nem mert nevet írni, csak mint *L. K. tanító* szerepel — abból az öröndetes tényből ered, hogy nemcsak az összes kath. tanítóképzők, hanem egykét kivétellel az összes állami tanítóképző intézetek is minden egyes növendéknek kezébe juttatták a Tanítók Évkönyvét. Ez már sok volt a szociálista kebelnek, mert azt a Népszava is nagyon jól tudja, hogy a hazafiaság és vallásosság evangéliumában nevelt tanítónemzedék csakis becsületesebb embereket és honpolgárokat fog felnevelni és semmiesetre sem hazátlan és istentelen embereket, tudatlan birkanyáját a népnövényre leselkedő ravasz agitátoroknak. Csak rajta, oh Népszava, míg be nem rekedsz, jelezd kiabálásoddal a tisztító szület. Mi rajta leszünk, hogy kénytelen légy mennél többször hallatni hangodat s a tanítói kar mindannyiszor tudni fogja, hogy a nagyfülű időjós a saját bórét félti.

A Szent-István-Társulat pártoló-tagságára tömegesen történnek a jelentkezések. Előre volt látható ez az eredmény, mert bár az előző évek tagjutalékai is minden várakozást felülmutattak, az ideai tagilletmény a meglepetésekhez immár hozzászokott tagokra is nagy hatást gyakorol értékességével és gazdagságával egyaránt. Minthogy a szétküldés a jelentkezések sorrendjében történik, ajánlatos a 2 korona évi tagdíjnak minél előbb való beküldése. Kartársaink jótékonytételt gyakorolnak népükkel, ha megismertetik velük és beiratják őket a pártoló tagok közé, melynek keretében az évi 2 korona tagdíj fejében 4 értékes könyvet kapnak.

Kath. tankönyv nem magyar nyelvű iskolák számára. A nem magyar tanítási nyelvű népiskolákban működő kartársaink érezték eddig a legnagyobb hiányt egy gyakorlatilag használható magyar nyelvgyakorló olvasó- és tankönyvnek. Az *Ember-Margitai-Miháicska*-féle olvasó- és tankönyvek megjelenésével most megszűnt ez a hiány. Ez a három jeles gyakorlati tanfőnök és pedagógiai író tehetségének, tudásának és tapasztalatainak a legjavát helyezte a könyvekbe s így sikerült oly minden tekintetben kiváló és kitűnően használható tankönyvet produkálni, amely úgy a hivatalos bírálókat, mint egyes szaktekintélyek nyilatkozatait szerint nyereségnek tekinthető a hazai tankönyvirodalomra nézve. E tankönyvsorozat három részből áll: az I. rész a II. osztály számára, a II. rész a III. osztály számára és a III. rész a IV. osztály számára készült. Mindhárom kötet elnyerte az orsz. kath. tanügyi tanács engedélyezését s immár miniszterileg és approbálva vannak. A IV. részt V—VI. osztály számára jövő tanévre készítik el szerzők. Mint-hogy e könyvek egyaránt használhatók osztott és osz-

atlan népiskolákban, másrészt pedig sokféle előnye: már rövid áttanulmányozás után is szembeötlők, bizonyára a legszeleesebb körökben el fognak terjedni. Bevezetés céljából kért mutatvány példányokat kívánatra küld a kiadó Szent-István-Társulat. Az I. kötetre tett megrendelések lebonyolítása már folyamatban van s a közel napokban a II. és III. kötetek is szétküldhetők lesznek.

Új kiadású kis káte. Most került ki a sajtó alul a méltán közkedvelt **egri kis katekizmusnak ötvenedik kiadása**, illusztrálva és 1 ivvel megtöltött terjedelemben. A valóban szép és sikegült képekkel díszített könyvecske ára kötte 40 fillér. Tanítók és gyermekek fokozott örömmel fogják kezökbe venni és használni ez új köntösben is régi, jó, ismerősüket.

Minisztrációs könyv. Tizedik bővített kiadás. Szerkesztette: *Bontz József* taranyi plébános. E kiadás egyesíti magában mindazon előnyöket, hogy a latin szöveg magyar betűkkel van írva, a minisztráló fiú teendőiről bő magyarázatot ad, e mellett a legolcsóbb kiadás. Ára 6 fillér. Megrendelhető: a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében Budapest. Ajánljuk a hitoktató és tanító urak figyelmébe.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

Új katolikus iskola. Visegrádon október hó 11-én szentezte be dr. *Andor György* pápai prelátnak és kanonoknak a róm. kath. iskola két ujonnan fölállított (termét és új épületét). Az iskola-megáldás előtt dr. *Andor György* hosszabb beszédben fejtegette a katolikus iskola célját és hazafias voltát. Az iskola építése körül *Hoffer* plébános, *Nadler* Ferenc törvénybíró, *Gyulay* visegrádi jegyző szereztek érdemeket.

Kisdédóvó-szentelés. *Vajda* Ödön, zirci apát okt. 11-én szentezte föl Hercegfalva község ujonnan épült kisdédóvóját. A föltszentelés igazán ünnepe volt a községnek. *Berger* Máté dr. cisztercita-rendi plébános a föltszentelés után ünnepi beszédet mondott, melyben ékes szavakban fejtegette az ünnepnek magyarok Nagymisszióját. A lekipásztor atyai hangján buzdította az óvónöket magasztos hivatásuk teljesítésére és fölshíltotta a szülőket is, hogy szorgalmasan küldjék gyermekeiket a szívet-lelket nemesítő intézetbe és maguk is azon legyenek, hogy az ott nyert oktatás szellemében neveljék otthon is gyermekeiket, mert így válnak az egyháznak és hazának egyaránt igaz fiaivá. Végül köszönetet mondott Hercegfalva község elöljáróságának és *Vajda* Ödön apátnak áldozatkésztségéért, mellyel e szép intézetet létesítette és megköszönte, hogy *Vajda* Ödön apát szertartás elvégzését elvállalni kegyes volt. A szertartás után a község elöljárósága és a kisdédóvó felügyelőbizottsága tisztelgett az apátnál.

Házipar-kurzus. A földmivelésügyi miniszter a hatvani gazdasági ismétlőiskolával kapcsolatosan házipar elsajátítása végett kurzust rendez, amelyen szalmafonást és szalmakalap-készítést fognak a nép gyermekei tanulni. A kurzus február 15-ig tart. *N. T.*

Köszönetnyilvánítás. A Szent-István-Társulat elnöksége által a valnai róm. kath. iskola szegénysorsú tanulói részére ajándékozott 12 pl. káte és 4 pl. *Ember-féle* tankönyv, nemkülönbén *«Mócsi»-féle* fali olvasó tábla.

kért hálás köszönetet mond az elnökségnek: *Vojtanák Károly* esp. ker. tanfelügyelő, iskolaszéki elnök.

Alkoholelleses kurzus. Az Általános Közjótékonyági Egyesület alkoholelleses tanfolyamának harmadik és befejező esetében közismert szociológusunk, *Guessicin Sándor* orsz. képviselő megragadó színekkel esetelte a szociálpolitika és alkoholizmus közötti szoros kapcsolatot. Főbb eszméit a következőkben adjuk: «Az alkoholikus italok élvezete visszanyúl az emberiség történetének legrégebb korszakába. De épp oly régi az általa okozott károk elleni védekezés. A szeszés italoktól való tartózkodást tökéletességnek tartották. Egyiptomban a papoknak és a királynak kiszabott mértékük volt, a zsidóknál a szolgálattevő papoknak tartózkodniuk kellett a részegítő italtól és különös tiszteletben tartották a teljesen absztinens nazarénusokat. Minél jobban hódít az alkoholizmus mélye, annál inkább rajta kell lennünk, hogy e társadalmi betegség terjedését megakasszuk. Itt a társadalomnak és a törvénynek össze kell fognia. Az alkoholizmus előidéző okai nagyrészt a szociális viszonyokban rejlenek és viszont az alkoholizmus a társadalmi viszonyokat rontja. A tapasztalat azt mutatja, hogy az alkoholizmus két fokozója a dologtalanság és a túlfeszített munka. Azonkívül lakásmizériák, a családi élet züllesze szintén terjesztik az alkoholizmust, amely meglátva pauperizmust, rossz táplálkozást s egyéb szociális bajokat szül. Hogyan lehet társadalmilag védekezni? Erre nézve az északi népek adják a legszebb példát. Igaz, ott volt a veszedelem a legnagyobb. Svédországban az úgynevezett gothenburgi rendszerrel iparkodtak gátat vetni; ezernit a szeszeladást csak társaságok vagy szövethozók végezhetik s a tiszta haszon csak humanus célra, főként anti-alkoholikus intézményekre fordítandó. Az eszme szép, de kivételben fogyatékos, mert nem lehet Belzebubbal ördögöt küzdeni. Sikeresebben működnek Norvégiában az u. n. samlagok (szövethozók), mert ott szigorúbb szesz törvény van. Annyit mindenesetre elérték velük, hogy szombat délutántól hétfő reggelig nincs szeszkimérés, sem vásárok és választások alkalmával. Es ez nagy eredmény. Norvégia függetlenségének kihirdetése napján az ország területén minden koremsa esukva volt. Ha független Magyarország ideálja felé törekszünk, biztosítsuk az alkoholmentes választásokat és vasárnapokat.

Tanítói jubileum. A kartársi szeretetnek igen szép jelét tapasztalhattuk a kisboldogasszonyi és nagymartoni esp. kerületek egyesített tanítókörének okt. hó 8-án Selegszánton tartott gyűlésén. Szeretett elnökének, *Payrich József* selegszántói kántortanítónak tiszteletére s annak 25 éves tanítói évfordulója alkalmából jubileumi ünnepélyt rendezett. Az egyesített esperesi kerületek tanítókörre egyházi és világi tagjai által összeadott szeretet-ünnepélyekből elnökük nevére alapot létesítettek. Az alap kamatait az ünnepelt elhatározása szerint tanügyi célra fordítják. Az ünnepi gyűlést 9^{1/2} órákor szentmise előzte meg. Innen átvonultak a jelenlevők az iskolaépületbe, hol *Kovács Zsigmond* ker. esp. tanfelügyelő az egyházi főtanhatóság, *Kötter Rezső* kisboldogasszonyi ig. tanító pedig a kartársak nevében üdvözölte a jubilánst; átadván beszéde közben a «*Payrich József* alap» betét könyvecskéjét s mélyen érző szavakkal tolmácsolta a kartársak szeretetét. Ezek után a községi elüljáróság és az iskolaszéki üdvözölték a jubilánst, majd az iskolás gyermekek rótták le szeretetük adóját kedves tanítójuk iránt.

Tanítógyűlés. A Soroksár-Alsónémedi róm. kath. tanítók Egyesülete ez idei rendes gyűlését Peregen tartotta, mely alkalommal *Dobó Sándor* peregi kántor és főtanító abból az alkalomból, hogy már 40 éve működik a népnevelői pályán, ritka szép ünneplésben részesítette. A gyűlés szentmisevel vette kezdetét. Ezután a «*Peregi Hitelszövetkezet*» újonnan épült szép házába vonultak a megjelentek, hol a gyűlést *Schláger Árpád* soroksári plébános ur, mint elnök szép beszéd kísére-

tében megnyitotta, egyben méltatva *Dobó Sándor* ünnepelt főtanító hosszás működését, átnyújtotta neki a megyés püspök úr magas kitüntetését, a pápai jubileumi emlékérmét. Ezután *Szalay Sándor* alelnök a tanítóság által vett emléktárgyat, főtisztelendő elnök úr pedig a papság által vett emléktárgyat adták át az ünnepeletnek, aki a nem remélt kitüntetés és a meleg szeretet megnyilvánulásáért meghatva mondott köszönetet. Az ünnep fényének emelésére és emlékére a tanítógyűlés, tagjainak rögtönzött adakozásából 100 koronás alapítványt létesített a tanítók árvaházánál és ugyanezen 100 koronával, mint alapítványt belépett a kath. sajtóegyesületbe. Mindkét alapítványt *Dobó Sándor* nevére és jubileuma emlékére létesítette. A gyűlés többi tárgyai közül említést érdemel *Völly Gyula* peregi tanító, járási falkoafelügyelő előadása a méhészetről. Az érdekes előadás nagy tetszést aratott s az apostagi főtisztelendő plébános úr indítványára a gyűlés elhatározta, hogy egy alapot létesít, amely alaphoz kezdő méhésztájakat kamatmentes kölcsönökkel segítse.

Megjutalmazott tanító. *Mihálik László* üllői róm. kath. tanító a *Magyar földművelésügyi* részéről gyakorlatias nevelés terén szerzett érdemei elismerésül 400 korona jutalomban részesült.

Jutalom tanítóknak. A vallás- és közoktatási miniszter *Lukács Mihály* nagykárolyi, *Pávai György* nagydobosi és *Tima Géza* eszengeri tanítóknak a magyar nyelv sikeres oktatásának elismerésül 200–200 korona pótdíjat adományozott.

Elismerés. *Kézdi János* szerdahelyi róm. kath. elemi iskolai tanítóknak az 1907. évi XXVII. t. c. 4. §-a alapján a népnevelés terén szerzett kiváló érdemei jutalmazásaképpen évi 200 kor. fizetés természetével bíró személyi pótlékot engedélyezett az évi 83.304. sz. a. magas leiratával a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter.

Szerkesztői üzenetek.

S. M. I. Intézkedtünk. — **Sz. K.** Község szerint a fa tulajdona a gyökér szerint állapítatik meg és ezért teljes joggal szedte le az illető a gyümölcsöt. — **Sz.** Fölvehető az ismétlőiskolába, mert 12-ik életévét betöltötte. — **H. I.** Az uradalmi bírtok éppen olyan része a községnek, mint az az ötholdas telek. A hitközségi iskolaszék vessen ki iskolai adót, ezt az uradalom is megfizetni köteles. A hitközségi iskolaadó 59-nál magasabb is lehet. Jelen esetben ez a legigazságosabb megoldás. — **Tanító.** A hitközség állítson helyettét. Az új rendtartási szabályzat erről is intézkedni fog körülmenyesen. — **K. I.** Nem kötelezhető, mert a díjlevélben felvéve nincs és ön arra pályázott. **K. S.** Felvehető az I. osztályba, ha életének 6-ik évét ez év dec. 31-ig betölti. — **G. F.** Forduljon utasításért az egyházmegyei főtanhatósághoz. — **H. A.** Megmozgatjuk az ügyet. — **R. M.** A szolgálati év számít a nyugdíj jogosultság megállapításánál, de a fizetési fokozatot nem befolyásolja. — **M. E.** A megyés püspök úr 5 nmélt. bizonyára meg fogja küldetni, forduljon hozzá kérelemmel és csatolja az igazolványt. — **Domine.** A 30 fillér illeték mindenkor a nyugdíjalapot illeti. — **B. G.** Intézkedni fogunk. — **S. J. V.** Nincsenek engedélyezve. — **V. F. O.** Saját érdekében jobb ha folyamodik, de hivatalból is elintézhető olyképen, hogy az iskolaszéki elnök úr jelenti a kir. tanfelügyelőnek, hogy fizetésében minő változás történt. — **Sz. R.** Ha kötelességei a díjlevélben fel vannak tüntetve, akkor méltányos, hogy a több teendőért több fizetést adjanak, de a teendőket ez esetben ellátni köteles, mert még egy kántort külön nem alkalmazhatnak. Forduljon különben utasításért az egyházmegyei főtanfelügyelősséghoz. — **D. F.** Ha a díjlevélben föl van véve, akkor köteles. — **B. G.** Saját érdekében folyamodjék; azon-

ban hivatalból úgy intézhető el, hogy a pléb. iskolaszéki elnök úr bejelenti a kir. tanfelügyelőséghez, hogy mily összeggel nagyobbodott fizetése. 2. Megsürgeljük. — **B. A.** Világosabb volna a kérdés, hogy ha a tényleges jövedelem összegét ismernők, de így is megítélhető, hogy az állás rendszeresítésénél csak az esetben vehető el a 300 korona, hogyha az a díjlevélben külön tételként szerepel a segédtanító ellátására. — **V. H.** Megsürgeljük. — **Petricus.** Sziveskedjék beküldeni nagys. és főt. Erdősi Károly urnak, a Szent-István-Társulat igazgatójának címére Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. A kéziratot bírálat után visszaküldik. — **D. A.** Köszönet az értesítésért. — **Sz. J.** Ismertetni fogjuk. — **R. F., B. J.** és **F. E.** Megsürgöttük. Többet nem tehetünk. — **D. M.** Levélben feleltünk. — **S. I.** Beérkezett. Felhasználjuk. — **H. A.** Közzétettük. Köszönet.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Pozsonynádasra tónyelvben is jártas helyettes kántortanítót vagy orgonálni tudó tanítónőt keresünk. Havi fizetés megegyezés szerint. Az állás azonnal elfoglalható. *Iskolaszék.* 539 1—1

Nagylapás (Nyitra m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázhatni *f. hó 25-ig* az iskolaszék elnökéhez küldendő folyamodással. Lakása: két szoba, konyha, két kamra, istálló, pince, nagy gyümölcsös és kisebb konyhakert. Jövedelme: ez idei hatósági értékelés szerint 1254 kor. ebben 6 kat. hold önművelésű szántóföld átlagos hasznóbér értéke is befoglaltatik: korpótléket államsegélyből nyer. Szociális tevékenykedésre súlyt helyezünk. Kántori próba és bemutatkozás 22-én lesz a déli órákban, melyre személyes megjelenést kérünk. Mindennemű ügynevezett korteskedés veszélyezteti a sikert. *Ernye Pál* plébános. 542 1—1

Győri püspöki megye.

Acson (Komárom m.) újonnan szervezett róm. kath. osztálytanítói állásra *okt. 24-ig* pályázat hirdetik. Fizetés: 1000 kor., 20 kor. kertpótlék. Egyszobás lakás legszükségesebb butorzattal, fűtésre egy öl fa, vagy ennek pénzértéke. Kötelessége az egyházmegyei tanítók szolgálati szabályzatához mindenben alkalmazkodni és az iskolaszék által kijelölendő osztályt vagy osztályokat vezetni. *Cser Vendel* isksz. elnök. 536 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Mocsanak (Nyitra m.) katolikus népiskolájához egy osztálytanítói állásra *november hó 7-ig* pályázat hirdetik. Fizetése: 700 kor. a hitközségtől, 300 kor. államsegély címén. Tannyelv magyar-tót. Orgonálásban jártasak előnyben részesülnek. Személyes megjelenés nem szükséges. Pályázatok az iskolaszéki elnök címére, Mocsanokra küldendők. 545 1—2

Szkacsánban (Nyitra m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Tanítói törzsfizetés községi pénztárból 360 kor. és ismétlőiskolaért 50 korona. Kántori fizetés: egyházi alapítványokból 88 kor., 4 hold 1453 öl szántó jövedelme 100 kor., párbér értéke 440 kor., stóla-jövedelem 60 kor., kegyuri adomány 50 kor., összesen tehát 1148 kor. Lakás: két száraz szoba, konyha, kamarák, istálló, pajta. Megkívánatik zene és tót nyelv ismerete. Pályázati határidő *okt. 28.* Személyes megjelenés kívánatik, a folyamodványok előzetesen beküldendők. *Iskolaszék.* 533 1—1

Nyitrazerdahelyi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalmazása utólagos negyedévi részletekben 705-96 korona készpénz, 80 korona tandíjból, két kat. hold 460 öl szántóföld élvezete, hasznóértéke 120 korona, 9 öl tűzifa, ebből három iskola-fűtésére. Javadalmazási jegyzőkönyv szerint 198-86 kor. pótolatik. Lakása: két szoba melléképületekkel, kis kert. Kötelessége mindennapi és ismétlősöket tanítani, kántoriatat végezni, harangoztatásról gondoskodni. Tankötelesek száma: 40. Választás napja *október 24.* Személyes megjelenés előnyös. Költözködés önköltségen. *Piebig Alajos* plébános. 534 1—1

Pécsi egyházmegye.

A löcsi róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdet az iskolaszék. Horvátul és németül tudni kell a kántori teendők miatt. A jövedelem 1000 kor. készpénz, 6 méteről tölgy hasábfá, 4 kataszt. hold szántó bérlet-díja 240 kor., félholdnyi rét (a fű ára 104 kor.), a kegy-úrtól 8 pm. kétszeres és 8-40 kor., alapított misék után 28 kor., stóla 120 kor., a két tanterem fűtésére 4 régi öl tölgyhasábfá, tisztességes lakás három szobával és két konyhával, pince, éléskamra, szükséges melléképületekkel és konyhakerttel, orgonista díjképen 24 korona a templomtól. A folyamodványok *Laskafalura*, a kerületi esperességhez küldendők, az állással járó kötelek Lócsón tudhatók meg, ahol a próbaéneklést is végezni kell. Az összes adókat a tanító fizeti, a tanterem fűtéséről is ő gondoskodik. A pályázati határidő *október 26.* 537 1—1

A tamásii róm. kath. iskolánál a VIII. sorszámu tanítónői állomásra *f. hó 27-ig* pályázhatni. Ezen állomásnak a javadalma: 1. 200 kor. a hitközség pénztárból. 2. Az iskolaépületben egy szép lakószoba fűtéssel (a tűzifának értéke 40 kor.) 3. 760 korona fizetési kiegészítés az államtól. Kötelek a díjlevélben körülírva. *Mozolányi István* pléb., isksz. elnök. 541 1—1

A kocsolai róm. kath. iskolánál újonnan szervezett osztálytanítói állásra *október 25-ig* pályázatot hirdetek. Fizetése államsegélyből 800 kor. és az iskolafentartó községtől 200 kor. egy szobából álló — butor nélküli — természetbeni lakás és kert illetmény. Köteles a rábizott osztályt önállóan tanítani, az ismétlő iskolásokat kártarsaival felváltva oktatni, a tanulókat szentmisére vezetni s ott rájuk felügyelni. Köteles a «Pecsegyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesületbe» mint rendes tag belépni, s az egyesület alapszabályinak magát alávetni: csakis férfitanítók pályázhatnak. Tannyelv magyar. Az állás azonnal elfoglalható. A kérvények alulírt címére küldendők. *Kocsola (Tolna m.) Hoffer György* iskolaszéki elnök. 532 1—1

Szatmári egyházmegye.

A mezőteremi róm. kath. kántortanítóságra *október 24-ig* pályázat hirdetik. Jövedelme: tisztességes lakás, melléképületekkel. A hitközségtől 29-40 kor. orgonapénz, 137-24 kor. tandíj, 160 kor. stóla, 938 liter buza, 937 liter kétszeres, 2 öl tűzifa, 1200 öl külső kert, 12 kishold szántóföld három fordulóban, kis ken-

derföld, 8 darab jószágra legeltetési jog, államsegélyből 319 kor. A földeket a tanító műveltetési és adóját fizeti. Az oklevéllel erkölcsi és működési bizonyítvánnyal felszerelt kérvény az iskolaszéki elnökhöz intézendő Mezőteremre (Szatmár megye). 543 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A szigetszentmártoni róm. kath. kántortanítói állásra *október 29.* délelőtti határral újabb pályázat hirdettek a «Népnevelő» 1908. évi 37-iki szám 299. lapon meghatározott jövedelemmel. Hogy személyesen megjelenhessenek a tanító urak, az iskolaszék a megjelent, de meg nem választott két legjobb minőségű bizonyítványokkal bíró tanító urnak utiköltség címen tíz-tíz koronát fizet. 547 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Várszentmiklós (Vas m.) anyaegyházhoz tartozó Felső-medves főközségben a róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Évi jövedelem a) tanítói: A község pénztárából kétszázötven havi részletekben: 804 korona. Batthyány-Zichy-alapítványból 48 kor., 16 □ m. tűzifa házból szállítva 48 kor., összesen 900 kor. b) Stólaris jövedelem: temetések után körülbelül 6 kor. Ezeket kivül szabad lakás és kert. Ha a harangozás gondozása elfogadjatik, évi 24 kor. Tanítási nyelv német-magyar. Kötelessége a mindennapiak és ismétlősök tanítása, továbbá az iskolaszék megkeresésére «Rózsafüzért» tartani külön díjazás nélkül. Csak okleveles férfitanítók pályázhatnak. Kérvények *október 25-ig* a németújvári róm. kath. plébániára küldendők. A tanítói fizetésnek 1000 koronára leendő állami kiegészítéseért a község folyamodott. Az állás november 1-én elfoglalandó. 538 1—1

Pinkamiske (Vas m.) róm. kath. népiskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma a kérelmezendő 280 kor. államsegéllyel együtt 1000 kor. egy bútorozott szoba, három öl puhafa, melyből tanterem is fűtendő. Osztálytanító kötelessége a reája bízott osztályokat tanítani, kántorságban díj nélkül segédkezni és az ismétlősöket felváltva oktatni. Csakis férfitanítók küldjék kérvényüket *október 25-ig* mely napon a választás megtörténik, pinkamiskei róm. kath. plébáni hivatalnak. Állás november 1-én elfoglalandó. Személyes megjelenés előnyös. Megbízásból: *Muzriczku Lajos* iskolaszéki elnök. 540 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A tekenyei róm. kath. iskola osztálytanítói állására *október 25-ig* pályázat hirdettek. 1000 kor. fizetés, lakás, egy öl tűzifa és takarítás. Pályázhatnak férfiak és nők. Férfiaknál kántori oklevél kívántatik. Tekenye (Zala megye), u. p. Túrje. *Veledits Lajos* iskolaszéki elnök. 546 1—1

Beke. Karácsonyi pásztorjáték. Irta és zenéjét szerzette *Scabó János* főtanító Udvard (Komárom megye). 12 férfi, 5 nő szereplő. Iskolások, ifjúsági egyletek számára. Előadási jog 10 példány portómentesen küldve 2 korona. Legelőszérűbb postautalványon rendelni. Kapható a szerzőnél. 525 2—3

Végheső István kántortanító urat, vagy tartozkodási helyet ismerő kartársait kérjük, hogy jelenlegi állása helyét közöljék a kiadóhivatallal, miért is köszönetet mondunk. 535 1—1

Stephaneum nyomda r. t. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a.

Kezdő orgonászoknak.

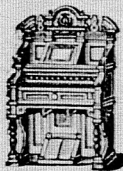
Orgonára vagy harmóniumra. Herzog: Praládium-könyv 2.40 korona. — Hesse: Könnyű praládiumok 1.30 korona. — Hübner: Kühnstedt-Album 76 dróbbal 2.40 korona. — Völckmar: Orgona-album I. (könnyű), II. (nehézebb), III. (nehéz), kötetje 1.80 korona. — Schöneck: 100 choralejáték 2.40 korona. — Töpfer: 70 cadentia és kisebb előjáték 1.30 korona. — Wolfgram: 100 praládium-album 1.30 korona. — Gassler: Flo- és utójátékok 1.30 korona. — Villac: Harmónium gyöngyei, 80 dróbbal, 2.40 korona. — Jansen: Harmónium-album, 100 transcriptio 2.40 korona. — Körner: Gyakorlati orgonasz 3.60 kor. — Nemcsics: Gyakorlati orgonasz 3.— korona. — Rinck: Hosszú elő- és utójátékok 2.40 korona. — Huss: Praládium orgonakíséreti 2.— korona. Egyéb zeneművek megrendelhetők. **Brichta E. zeneműkereskedése Törökbálint (Pest megye).** 544—1

Orgona-harmóniumokat

mindkét rendszer szerint legelőszérűbben szállít

PAJKR REZSÓ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 11 B (Tisztviselőtelep.)

Pedális harmóniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekké templomok, szeminariumok részére és mint gyakorló orgonák. **Bérmentes szállítás az utolsó vasuti állomáig.** Tuneröknek s lelkészeknek különös szavalékengedély. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

Elismert elsőrangú

HARMONIUMOK

házi, iskolai és templomi célokra

a legelőnyösebben **szerzethetők be**

HÖRL NÁNDOR-nál

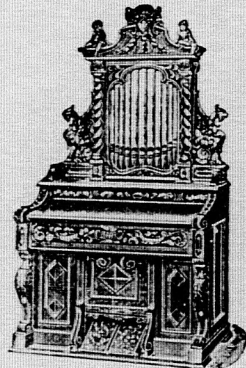
POZSONY,

Ventur-utca 24.

A világ legversenyképesebb cégeinek képviselője.

3. sz. árjegyzék ingyen.

Lelkészeknek tanítóknak meggyezéses folytán részletfizetésre szállítok, ha a vásárolt összegnek egy harmadát, de legelőszérűbb egy negyedét a vásárláskor készpénzben (vagy utánvétellel) fizetik.

Valódi elsőrendű bel- és külföldi **PIANINÓ** 480 koronától feljebb, **ZONGORAK** 560 koronától feljebb.

Csakis teljesen új zongorákat, közvetlenül a gyárból, a szokottnál olcsó ár miatt, csakis készpénzért szállítok. — Árjegyzék ingyen. — Használt hangszereket elvből nem árúsítok.